

מודל המפ"ה (CAPE): אבחון האקוסיסטם הכיתתי

מבוא

איך יודעים אם הכיתה שלכם מזמינה באמת את כולם - או רק את מי שכבר בפנים?
המפ"ה היא כלי אבחון מעשי, המבוסס על מודל CAPE של ה-OECD ומותאם להוראת AI בחטיבת הביניים ובתיכון. המודל מציע להסתכל על הכיתה כעל אקוסיסטם שלם ולבחון אותו דרך ארבע עדשות. במשאב הזה תכירו את ארבע העדשות ותקבלו שאלת אבחון לכל אחת מהן.

ארבעת ממדי המפ"ה

1. **ה - הנגשה וגישה (Access):** האם התכנים והכלים רלוונטיים ומזמינים לכולן ולכולם? שאלת אבחון: "האם זיהיתי חסמים סמויים - שפה, ביישנות, חוסר במחשב בבית - שמנעו מתלמידות לגשת לחומר?"
2. **מ - מסוגלות (Capacity):** האם יש לי את הכלים ללמד באופן שוויוני? שאלת אבחון: "האם הרגשתי שיש לי את הכלים והידע להגיב להטיה מגדרית או לסטריאוטיפ שעלה בכיתה בזמן אמת?"
3. **פ - פעילות (Participation):** מי באמת משתתף ומי מוביל את העשייה הטכנית? שאלת אבחון: "מי החזיק במקלדת ברוב הזמן? מי ענה על השאלות המורכבות? האם ההשתתפות הייתה מאוזנת מגדרית?"
4. **ה - הרגשה וחוויה (Experience):** איך התלמידה מרגישה בתוך ה"מיקרו-אקלים" הכיתתי? שאלת אבחון: "האם התלמידות הביעו עניין אותנטי? האם שאלו שאלות המעידות על רצון להעמיק ועל תחושת שייכות לתחום?"

מודל המפ"ה



איור 1: תרשים ארבעת ממדי מודל המפ"ה סביב הכיתה כאקוסיסטם: הנגשה וגישה, מסוגלות, פעילות, והרגשה וחוויה

מאבחון לפעולה: שלושת העוגנים

האבחון הוא רק חצי מהעבודה. כדי לקדם הוגנות מגדרית בהוראת AI, המפ"ה מציעה ארגז כלים המבוסס על שלושה עוגני פעולה:

- **פדגוגיה מודעת מגדר** - שיטות הוראה שמאזנות את ההשתתפות בשיעור.
 - **שייכות וזהות** - חיבור התלמידות והתלמידים לתחום דרך ערכים, מודלים לחיקוי ועולמות תוכן אישיים.
 - **תודעת צמיחה** - בניית חוסן מול כישלון והאמונה שיכולת טכנולוגית נבנית, לא נולדת.
- כל עוגן מקבל משאב משלו במסלול הבא, עם פרקטיקות מוכנות ליישום מיידי.

מה הלאה?

סיימתם את מסלול ההיכרות. עכשיו עוברים לחלק המעשי.

עברו למסלול הבא: שלושת העוגנים - גלריית פרקטיקות